

Regionala utvecklingsnämnden

Uppsiktsträff 2023-11-07

Inriktningsbeslut (RUN 2023-10-16) inför nämndplan:

- Förslag till delmål och indikatorer för regionala utvecklingsnämnden utgår från de förslag till fullmäktigemål i regionplan 2024-2027 som regionstyrelsens arbetsutskott beslutar om den 10 oktober 2023 som sitt förslag till regionstyrelsen, inför fortsatt beredning inför regionfullmäktiges beslut.
- Regionala utvecklingsnämndens återkopplingsrapport på planeringsförutsättningar inklusive bilagor för planeringsperioden 2024-2027
- Regional utvecklingsstrategi för Västerbottens län 2020-2023 samt andra sakområdesstrategier och -agendor som stödjer genomförandet av regionala utvecklingsnämndens grunduppdrag. I nämndplan ska nämndens rådighet och möjlighet att påverka vara utgångspunkten.
- Översyn av regionala utvecklingsnämndens nämndplan och budget 2023 med utgångspunkt i vilka prioriteringar som är att bedöma som fortsatt gällande,
- Uppföljning av nämndplan 2023 och budget per april månad och augusti månad,
- Målmodell för regionala utvecklingsnämndens verksamhetsplan
- Ekonomiska förutsättningar för år 2024

Regionala utvecklingsnämndens budget - och förmering av budgetmedel

Det regionala utvecklingsarbetet skapar förutsättningar för kraftfull tillväxt och ökade skatteintäkter i länet.

- Kostnadsbudgeten för regional utveckling utgör cirka 4 procent av Region Västerbottens totala budget.
- Det finns dels en tilldelad budgetram inom Region Västerbotten (RV), dels olika typer av externa medel som RV disponerar alternativt förmedlar för att finansiera investeringar och regionala utvecklingsinsatser som görs av andra.
- Externa finansieringskällor till det regionala utvecklingsarbetet: länets kommuner, Kulturrådet, Kammarkollegiet och direkta erbjudanden om statliga uppdrag. Därtill finns möjlighet att ansöka om olika typer av projektmedel, från EU och från nationell nivå, men då förutsätts oftast någon form av medfinansiering. Verksamhetens basbudget har därför stor betydelse för tillgången till externa medel - en förmering sker av tilldelad budgetram från RV.
- Kollektivtrafiken
 - Planeringsförutsättningar för kollektivtrafiken antas årligen av regionfullmäktige.
 - Utifrån planeringsförutsättningarna för kollektivtrafiken tas fram en kollektivtrafikplan för perioden med en trafikbeställning för nästkommande år, planen beslutas i regionala utvecklingsnämnden
 - Utifrån kollektivtrafikplanen och dess beställning tar Länstrafiken och Norrtåg fram budgetar, som ligger till grund för Region Västerbottens anslagsnivå för kollektivtrafiken.
 - Pandemin och sedermera kriget i Europa med kostnadsökningar vad gäller drivmedel har skapat osäkerhet kring resandeutvecklingen, resandemönster och kostnadsutveckling.

Förutsättning för förmering av budgetmedel – viss ”luft i systemen” i bas

Förutsättningar inför 2024, enl förslag till regionplan som överlämnades till RS 2023-10-24:

- Föreslagen budgetram för RUN 2024 är 425,9 miljoner kronor. Uppräknad med index, utökad med PO-pålägg, reducerad med 13,4 miljoner kronor. Samt riktat budgettillskott – 14,2 miljoner kronor ska gå till kollektivtrafiken

Föreslagna budgetreduceringar (ur förslag till regionplan):

Administration	-8 miljoner kronor
Finansiering av ett digitaliseringsprojekt samt Norrbotniabanan upphör	-3.1 miljoner kronor
Politikerkostnader	-0,1 miljoner kronor
Lokalkostnader	<u>-2,2 miljoner kronor</u>
	- 13,4 miljoner kronor
Kollektivtrafik	+14,2 miljoner kronor

Inför 2023:

Åtgärder motsvarande 47 miljoner kronor krävdes för att nå en budget i balans (motsvarande skillnad tilldelad budget jfrt med kollektivtrafikbolagen aviserat som budgeterade behov.

Vid DÅ 1:
Prognos om
underskott -51
miljoner

Vid DÅ2 prognos
om underskott -
41 miljoner

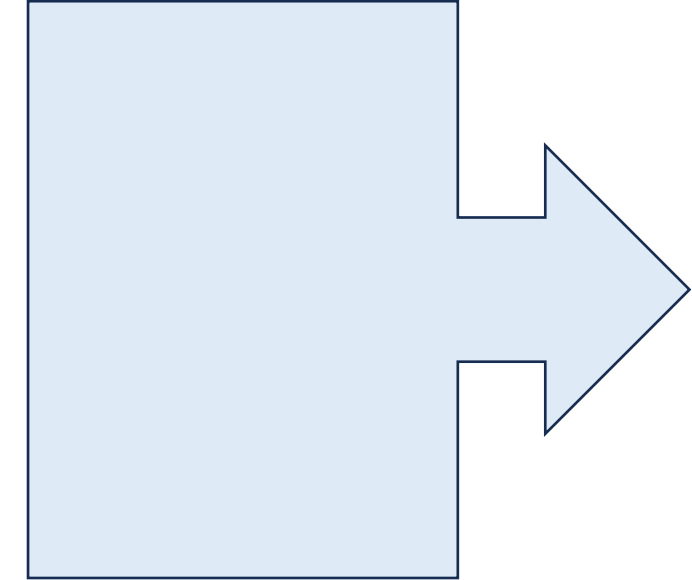
Vid ÅR?

Inför 2024:

Reducerad budgetram
-13,4 miljoner kronor
+ 14,2 miljoner till
kollektivtrafik *givet beslut
i RF enligt RS förslag till
beslut*

Utöver ovan:
Underskottshantering
inför 2025 beroende av
utfall per ÅR 2023

Inför 2025?

I återkopplingsrapporten lyfts

- **Mitt inne I en omställning som saknar historisk jämförelse** – Region Västerbotten leder regional utveckling I förändring
- **En hållbar regional utveckling för hela länet**
- **Ett uppdrag som fullgörs tillsammans med andra**
- **Samverkan med länets kommuner om regional utveckling i genomförandet av det regionala utvecklingsuppdraget** – Västerbottens modell
- **Regional finansiering förmerar resurser**
- Region Västerbottens dubbla roller – dels en roll som finansiär av investeringar i hållbar regional utveckling, dels som utförare genom att tillsammans med andra driva förändrings- och utvecklingsarbeten med stöd av extern finansiering
- **Utbildning, arbetsmarknad och kompetensförsörjning** – Region Västerbotten har en tydligare roll och ansvar sedan 2022.
- **Västerbotten som platsen för ett gott liv** – hållbara och attraktiva livsmiljöer
- **En ny säkerhetspolitisk (geopolitisk) situation:** rådighet, infrastruktur, stärkt beredskap och resiliens

I återkopplingsrapporten lyfts även behov:

- **Rusta för framtidens lösningar och utmaningar**
- **Stärka näringslivets konkurrenskraft och länets attraktivitet**
- Västerbotten som en möjlig **föregångare i omställning**
- **Kollektivtrafik och infrastruktur i Västerbotten** – binder samman länet och omvärlden, skapa goda förutsättningar för länets invånare att kunna arbeta, utbilda sig, ta del av vård och samhällsservice samt kunna resa på fritiden. Samverkan med kommuner och andra aktörer inom länets kollektivtrafiksystem en förutsättning för att nå de miljömål som gäller för Västerbottens län
- **Ansvar för länets samlade infrastrukturplanering**
- **Övergripande stöd och strategisk utveckling** – strategier och agendor som stödjer det regionala utvecklingsarbetet och samlar aktörer, fortsatt fördjupa och utveckla omvärldsbevakning och analys i ett flernivåperspektiv, fortsatt utveckla ägarstyrning

Stor samhällsomställning i norra Sverige med en nyindustrialisering som medför möjligheter och utmaningar

Betydelsen av samverkan om regional utveckling med länets kommuner

Utbildning och kompetensförsörjning av avgörande betydelse för den regionala utvecklingen och för möjligheterna att hantera den demografiska utmaningen.

Behov av utvecklade former av samverkan på lokal, regional, nationell och internationell nivå

Stora ekonomiska utmaningar de närmsta åren – och därefter?

Regionala utvecklingsmedel förmerar resurser för länets utveckling – därigenom stärks förutsättningar för en långsiktigt hållbar välfärd i Västerbotten.

Långa planeringshorisonter – förutsättningarna för Västerbottens regionala utveckling efter 2028 läggs nu i det påverkansarbete som sker för att påverka utformningen av de kommande programmen efter 2028.

Stora inomregionala skillnader i förutsättningar, behov, utmaningar och möjligheter: infrastruktur, utmaningar kopplat till bygg

Ordförandeskap i strukturfondspartnerskapet för det regionala programmet för Europeiska Regionala Utvecklingsfonden (ERUF) och de regionala handlingsplanerna i det nationella programmet för Europeiska socialfonden+

Nuläge

Gasa eller bromsa?

På lite längre sikt

- **Grad av påverkan av EUs nya sammanhållningspolitik och de nya programmen som Västerbotten omfattas av** – andelen EU-medfinansiering för projekt inom vissa program har minskat från 50 procent till 40 procent, vilket bedöms öka anspråken på regional finansiering
- **Hur faller den kommande programperioden efter 2028 ut efter de insatser som görs/inte görs 2024?**
- **Geopolitisk påverkan** – NATO-ansökan, infrastruktur, öst-västlig utvidgning – hur har Västerbottens förutsättningar förändrats? Var sker utvecklingen i länet?
- Variationen i de inomregionala förutsättningarna och behoven behöver synliggöras i alla sammanhang, inte minst internationellt, inom EU för att skapa förståelse och kunskap om Västerbotten.
- **Västerbotten ett attraktivt län, där man vill leva och vistas i för en längre eller kortare tid.**

Ekonomiska förutsättningar kollektivtrafik och hantering av underskott

- Skrivelse till regionfullmäktige, beslutad av RUN 2023-09-28
- Planeringsförutsättningar för kollektivtrafiken 2024-2027 – till regionfullmäktige i november, beslut om förslag i RUN 2023-09-28
- I skrivelsen redovisas även åtgärder:
 - vidtagna åtgärder samt under genomförande
 - Åtgärder till följd av genomförandet av fullmäktigeuppdrag som riktats till regionala utvecklingsnämnden
 - Planerade åtgärder
 - Övriga möjliga åtgärder

Befarat underskott vid årets slut

Utgångspunkt:

Inför 2023 krävdes åtgärder motsvarande 47 mkr för att nå en budget i balans.

Region Västerbottens budgeterade driftanslag understeg de budgeterade behov av driftbidrag som kollektivtrafikbolagen Norrtåg AB och Länstrafiken i Västerbotten inkommit med till Region Västerbotten som ägare med 47 mkr.

Prognos om resultat vid årets slut:

Vid tidpunkt för upprättande av DÅ per april:	-51 mkr
Vid tidpunkt för upprättande av DÅ per augusti:	-41 mkr

Skrivelse till regionfullmäktige om befarat underskott mot budget:

Åtgärder som redan vidtagits, alternativt är under genomförande

Justering av taxan för regionbusstrafiken vid två tillfällen

- Inför årsskiftet 2022/2023 med 5 procent från och med den 1 jan 2023
- Regionfullmäktige beslutade om höjning mellan 5-10 procent (beroende på reslängd) den 20 juni.

Möjlighet att frångå krav på HVO i regionfinansierade trafikavtal

Regionfullmäktige beslutade den 20 juni om att möjliggöra för Länstrafiken i Västerbotten att inom ramen för de upphandlade trafikavtalen frångå krav på HVO

Utredning av priser och produkter

i syfte att öka kollektivt resande och minska kostnaderna för bolagens finansiärer.

Löpande dialog med kollektivtrafikbolagen

Om möjligheten att hitta besparingar i verksamheten. Cirka 90 procent av kostnadsmassan utgörs dock av upphandlade avtal.

Införande av anställningsstopp från och med den 27 april 2023

Åtgärder till följd av genomförandet av fullmäktigeuppdrag som riktats till regionala utvecklingsnämnden

Fullmäktigeuppdrag Kartläggning av tjänster och funktioner som kan optimeras, arbetsuppgifter som kan effektiviseras och delar där ambitionen kan sänkas alternativt pausas:

Regionala utvecklingsnämnden har under uppdragets genomförande beslutat om att kostnadsbesparande åtgärder motsvarande 8 miljoner kronor ska tas fram, och nämndens beslut den 28 september avser just hur dessa kostnader ska fördelas.

Fullmäktigeuppdrag Kartlägga och optimera samverkans- och mötesstrukturer för att frigöra tid och/eller minska bemanning

Under våren har regionala utvecklingsförvaltningens ledningsgrupp gjort ett arbete utifrån den förvaltningsövergripande metodik för uppdraget som Utvecklingsstödet inom Region Västerbotten utformat. Identifierade åtgärder har diskuterats i förvaltningens ledningsgrupp, och därefter har överenskomna förbättringar tillämpats på ledningsgruppens möten. Genomförandet av uppdraget som sådant, bedöms dock ej ha någon kostnadsbesparande effekt.

Planerade åtgärder

- **Fortsatt restriktiv hållning vad gäller tjänsteresor exklusive projekt.**

Under politisk beredning: Justering av regiontrafiktaxan, Norrlandsresetaxan samt införande av tillsammansrabatt från och med 2024-01-01

Den 28 september tog regionala utvecklingsnämnden ställning till förslag om att föreslå regionfullmäktige justera regiontrafiktaxan genom höjning, justering av Norrlandsresans taxa genom höjning om lika lydande beslut fattas av övriga tre län inom Norrlandsresesamarbetet, samt att en tillsammansrabatt införs från och med 2024 -01-01. Ärendet avgörs av kommande regionfullmäktige.

Övriga möjliga åtgärder

Övriga möjliga åtgärder som identifierats innefattar att beakta de ekonomiska förutsättningarna i kommande beslut om kollektivtrafikplan för Västerbottens län som ligger till grund för beställningar av regionfinansierad trafik, samt uppdrag till regionala utvecklingsdirektören att utreda vilka uppdrag och åtaganden som kan avslutas alternativt överlämnas som skulle kunna bidra till att nämnden når en ekonomi i balans utan betydande negativa effekter för det regionala utvecklingsuppdraget.

Åtgärder har vidtagits för att möjliggöra initiativ för att se över hantering av avtal, vilket potentiellt kan ge effekt först på lite längre sikt.

Utöver vad som ovan beskrivits iakttas fortsatt restriktivitet vad gäller tjänsteresor samt en restriktiv hållning i övrigt vad gäller kostnader där så bedöms möjligt utifrån de uppdrag som åligger regionala utvecklingsnämnden att genomföra.

Vad gäller kollektivtrafikområdet fortgår ständigt ett arbete med intäktsstärkande åtgärder.

Ett aktivt påverkansarbete fortgår gentemot Trafikverket inom ramen för förnyade samverkansavtal avseende busstrafik och Norrtåg.

Översyn pågår även av ägande av AB Transitio.